

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

III kadencja
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Druk nr 218

Warszawa, dnia 25 lutego 1998 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt powiadomić Pana Marszałka, że Senat na 8. posiedzeniu w dniu 20 lutego 1998 r. przyjął:

- uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw, wraz z tym projektem ustawy,
- uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oraz o zmianie ustawy zmieniającej ustawę o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, wraz z tym projektem ustawy.

Jednocześnie pragnę poinformować Pana Marszałka, że Senat upoważnił senatora Zbigniewa Romaszewskiego do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tymi projektami.

Łączę wyrazy szacunku

(-) Alicja Grześkowiak

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 20 lutego 1998 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy
o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność
na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oraz o zmianie ustawy zmieniającej ustawę
o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych
za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oraz o zmianie ustawy zmieniającej ustawę o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Jednocześnie upoważnia senatora Zbigniewa Romaszewskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

(-) Alicja Grześkowiak

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oraz o zmianie ustawy zmieniającej ustawę o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

Art. 1.

W ustawie z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149, z 1993 r. Nr 36, poz. 159, z 1995 r. Nr 28, poz. 143) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 8:
 - a) w ust. 2a skreśla się wyrazy „na mocy porozumienia zawartego w dniu 26 lipca 1944 r. między Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o stosunkach między radzieckim wodzem naczelnym a polską administracją po wkroczeniu wojsk radzieckich”,
 - b) w ust. 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „z wyjątkiem art. 489.”;
- 2) w art. 11:
 - a) w ust. 1 skreśla się zdanie drugie,
 - b) w ust. 2 skreśla się wyrazy „ , przy czym termin określony w ust. 1 nie ma zastosowania”.

Art. 2.

W ustawie z dnia 20 lutego 1993 r. zmieniającej ustawę o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 36, poz. 159) skreśla się art. 2.

Art. 3.

Prawomocne orzeczenie, wydane przed wejściem w życie niniejszej ustawy, oddalające żądanie odszkodowania lub zadośćuczynienia w oparciu o art. 8 ust. 2a ustawy wymienionej w art. 1 ze względu na to, że represje miały miejsce na ziemiach, które obecnie nie należą do Państwa Polskiego lub były stosowane po 8 maja 1945 r., nie stanowi przeszkody do rozpoznania sprawy w oparciu o ponowne żądanie zgłoszone przez osobę represjonowaną, a w razie jej śmierci przez małżonka, dzieci lub rodziców.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Nowela z dnia 20 lutego 1993 r. (Dz. U. Nr 36, poz. 159) do ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w dodanym do art. 8 ustępie 2a przyznała, osobom mieszkającym obecnie lub w chwili śmierci w Polsce, prawo żądania odszkodowania i zadośćuczynienia za represje ze strony radzieckich organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organów pozasądowych działających na mocy porozumienia zawartego w dniu 26 lipca 1944 r. między Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o stosunkach między radzieckim wodzem naczelnym a polską administracją po wkroczeniu wojsk radzieckich na terytorium Polski, jeżeli represje spowodowane były działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Nowela ta uczyniła odstępstwo od zasady braku odpowiedzialności Państwa Polskiego za działalność organów obcego państwa.

Ustawa ta nie zdefiniowała jednak, co należy rozumieć pod pojęciem „terytorium Polski”. Spowodowało to niejednorodną praktykę orzecznictwa sądów powszechnych, które wielokrotnie odmawiały przyznania odszkodowania i zadośćuczynienia tym polskim patriotom, którzy działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego prowadzili na wschód od tzw. linii Curzona (np. w województwach wileńskim, lwowskim czy stanisławowskim).

Stan prawny, w świetle którego osoba represjonowana za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego przez organy radzieckie funkcjonujące na zachód od tzw. linii Curzona znajduje się diametralnie odmiennej sytuacji od osoby prowadzącej taką samą działalność, lecz represjonowanej przez organy radzieckie funkcjonujące na wschód od tzw. linii Curzona wzbudził również krytyczne odczucia u samych represjonowanych.

Proponowana przez Senat nowelizacja ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego ma na celu doprowadzenie do usunięcia powstałych na tle stosowania art. 8 ust. 2a wątpliwości interpretacyjnych.

Jednocześnie przewiduje ona możliwość wniesienia przez osobę represjonowaną, a w razie jej śmierci przez małżonka, dzieci lub rodziców ponownego żądania odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w oparciu o nową podstawę wprowadzoną tą nowelizacją (art. 3 projektu ustawy).

Zdaniem Senatu koniecznym wydaje się również znowelizowanie art. 11 ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Powołany przepis w ust. 1 przewidywał możliwość przyznania odszkodowania i zadośćuczynienia osobom po spełnieniu określonych w tym przepisie warunków, m. in. zachowanie trzyletniego terminu do zgłoszenia żądania. Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1996 r. (sygn. akt IV KKN 39/96) termin trzyletni, w którym mogło być zgłoszone żądanie na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy upłynął z dniem 23 maja 1994 r.

Senat stanął na stanowisku, iż zarówno w przypadku roszczeń odszkodowawczych dochodzonych na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy, jak i przewidzianych w sytuacji określonej w art. 11 ust. 1 ustawy nie ma podstaw do określania terminów przedawnienia tych roszczeń. W opinii Izby celowym jest, aby osoby represjonowane jak i członkowie ich rodzin mogli dochodzić powyższych roszczeń bez jakichkolwiek barier i przeszkód.

